YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

26 päivänä kesäkuuta 2007 *

Asiassa C-284/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Itävalta) on esittänyt 7.6.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 1.7.2004, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

T-Mobile Austria GmbH,

3G Mobile Telecommunications GmbH,

mobilkom austria AG, aiemmin mobilkom austria AG & Co. KG,

master-talk Austria Telekom Service GmbH & Co. KG,

ONE GmbH,

Hutchison 3G Austria GmbH,

tele.ring Telekom Service GmbH ja

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tele.ring Telekom Service GmbH, **TRA 3G Mobilfunk GmbH**:n oikeusseuraajana,

vastaan

Itävallan valtio,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, P. Kūris, E. Juhász ja J. Klučka sekä tuomarit K. Schiemann, J. Makarczyk (esittelevä tuomari) ja U. Lõhmus,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaajat: hallintovirkamiehet B. Fülöp ja K. Sztranc-Sławiczek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.2.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– T-Mobile Austria GmbH, edustajinaan Rechtsanwalt F. Heidinger ja Rechtsanwalt W. Punz,

– 3G Mobile Telecommunications GmbH ja mobilkom austria AG, edustajanaan Rechtsanwalt P. Huber,

– master-talk Austria Telekom Service GmbH & Co. KG, ONE GmbH ja Hutchison 3G Austria GmbH, edustajinaan Rechtsanwalt E. Lichtenberger ja Rechtsanwalt K. Retter,

– tele.ring Telekom Service GmbH, edustajinaan Rechtsanwalt T. Kustor ja Rechtsanwalt B. Polster sekä yliopiston professori C. Staringer,

– Itävallan valtio, asiamiehenään U. Weiler,

– Itävallan hallitus, asiamiehinään H. Dossi, J. Bauer ja C. Knecht,

– Tanskan hallitus, asiamiehenään J. Molde, avustajanaan advokat K. Hagel-Sørensen,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma, C.-D. Quassowski ja C. Schulze-Bahr, avustajinaan Rechtsanwalt K. Stopp ja Rechtsanwalt B. Burgmaier,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään J. Rodríguez Cárcamo,

– Irlanti, asiamiehinään A. Aston, SC, ja G. Clohessy, SC,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato P. Gentili,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. Sevenster ja M. de Grave,

– Puolan hallitus, asiamiehenään J. Pietras,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään M. Bethell ja R. Caudwell, avustajinaan K. Parker, QC, ja C. Vajda, QC, sekä barrister G. Peretz,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään K. Gross, R. Lyal, M. Shotter ja D. Triantafyllou,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.9.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräyty-

misperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1; jäljempänä kuudes direktiivi) ja erityisesti sen 4 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty pääasiana olevissa yhdistetyissä asioissa, joissa asianosaisina ovat yhtäältä T-Mobile Austria GmbH, 3G Mobile Telecommunications GmbH, mobilkom austria AG, aiemmin mobilkom austria AG & Co. KG, master-talk Austria Telekom Service GmbH & Co. KG, ONE GmbH, Hutchison 3G Austria GmbH, tele.ring Telekom Service GmbH ja TRA 3G Mobilfunk GmbH, jonka oikeusseuraajana on tele.ring Telekom Service GmbH, ja toisaalta Itävallan valtio ja joissa pyritään siihen, että viimeksi mainittu asianosainen toimittaa ostohintaan sisältyneen arvonlisäveron vähentämiseksi laskut niistä vastikkeista, jotka suoritettiin silloin, kun pääasian kantajille myönnettiin elektromagneettisten taajuuksien käyttöoikeuksia matkaviestintäpalveluiden tarjoamiseksi yleisölle (jäljempänä pääasiassa kyseessä olevat käyttöoikeudet).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Arvonlisäveroa koskevat säännökset

Yhteisön lainsäädäntö

3 Kuudennen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan arvonlisäveroa on kannettava verovelvollisen tässä ominaisuudessaan maan alueella suorittamasta vastikkeellisesta tavaroiden luovutuksesta ja palvelujen suorituksesta.

4 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. 'Verovelvollisella' tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. Taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa.

– –

5. Valtioita, hallinnollisia alueita, kuntia ja muita julkisoikeudellisia yhteisöjä ei niiden viranomaisen ominaisuudessa harjoittaman toiminnan tai suorittamien liiketoimien osalta ole pidettävä verovelvollisina, vaikka ne tämän toiminnan tai liiketoimien yhteydessä kantaisivatkin maksun, lupamaksun, jäsenmaksun tai korvauksen.

Jos ne harjoittavat tällaista toimintaa tai suorittavat tällaisia liiketoimia, niitä on kuitenkin pidettävä verovelvollisina tämän toiminnan tai liiketoiminnan osalta, jos niiden jättäminen verovelvollisuuden ulkopuolelle johtaisi huomattavaan kilpailun vääristymiseen.

Edellä tarkoitettuja yhteisöjä on joka tapauksessa pidettävä verovelvollisina liitteessä D luetelluista liiketoimista, jos nämä eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

– –"

5 Kyseisen direktiivin 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Vähennysoikeus syntyy, kun vähennyskelpoista veroa koskeva verosaatava syntyy.

2. Jos tavarat ja palvelut käytetään verovelvollisen arvonlisäverollisiin liiketoimiin, verovelvollisella on oikeus vähentää siitä verosta, jonka maksamiseen hän on velvollinen:

a) arvonlisävero, joka on maksettava tai maksettu tavaroista tai palveluista, jotka verovelvolliselle on luovuttanut taikka suorittanut tai luovuttaa taikka suorittaa toinen verovelvollinen;

– –"

6 Kuudennen direktiivin liitteessä D oleva 1 kohta koskee televiestintää.

Kansallinen lainsäädäntö

7 Vuoden 1994 liikevaihtoverolain (Umsatzsteuergesetz 1994; BGBl. 663/1994; jäljempänä vuoden 1994 UStG) 1 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla arvonlisäveroa on kannettava elinkeinonharjoittajan elinkeinotoiminnassaan vastikkeellisesti suorittamista tavaroiden luovutuksista ja palvelujen suorituksista. Kyseisessä säännöksessä täsmennetään, että suoritusten verollisuutta ei estä se, että liiketoimi suoritetaan lain tai viranomaisen määräyksen perusteella tai että se katsotaan lain säädöksen nojalla suoritetuksi.

8 Vuoden 1994 UStG:n 2 §:n 1 momentin nojalla elinkeinonharjoittajana pidetään henkilöä, joka harjoittaa itsenäisesti liike- tai ammattitoimintaa, eli mitä tahansa jatkuvaa toimintaa, jota harjoitetaan tulonsaantitarkoituksessa. Kyseisen pykälän 3 momentin mukaan julkisoikeudelliset yhteisöt harjoittavat liike- tai ammattitoimintaa lähtökohtaisesti vain liiketoimintayksiköidensä puitteissa.

9 Vuoden 1994 UStG:n 11 §:n 1 momentin ensimmäisessä ja toisessa virkkeessä säädetään, että jos elinkeinonharjoittaja suorittaa vuoden 1994 UStG:n 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja liiketoimia, sillä on oikeus laatia lasku. Jos elinkeinonharjoittaja lisäksi suorittaa liiketoimia toiselle elinkeinonharjoittajalle tämän yritystä varten taikka oikeushenkilölle, joka ei ole elinkeinonharjoittaja, sillä on velvollisuus laatia lasku.

10 Näissä laskuissa on vuoden 1994 UStG:n 11 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla mainittava suoritettuun liiketoimeen liittyvän arvonlisäveron määrä.

11 Yhteisöverolain (Körperschaftsteuergesetz; BGBl. 401/1988; jäljempänä KStG) 2 §:n 1 momentista seuraa, että julkisoikeudellisen yhteisön liiketoimintayksikön muodostaa sellainen yksikkö, joka on taloudellisesti itsenäinen ja harjoittaa yksinomaan taikka pääosin jatkuvaa yksityistaloudellista toimintaa, joka on taloudellisesti merkittävää ja jota harjoitetaan tulonsaantitarkoituksessa taikka, jos sillä ei osallistuta yleiseen taloudelliseen toimintaan, muiden taloudellisten etujen saamiseksi, eikä kyse ole maa- tai metsätaloustoiminnasta.

12 KStG:n 2 §:n 5 momentissa säädetään kuitenkin, että kyseessä ei ole kyseisen pykälän 1 momentissa tarkoitettu yksityistaloudellinen toiminta, jos toiminta palvelee pääosin julkisen vallan käyttöä.

Säännökset, jotka koskevat pääasiassa kyseessä olevien käyttöoikeuksien myöntämistä

Yhteisön lainsäädäntö

13 Telepalvelualan yleisten valtuutusten ja yksittäisten toimilupien yhteisistä puitteista 10.4.1997 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/13/EY (EYVL L 117, s. 15) oli voimassa 25.7.2003 saakka.

14 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

d) 'olennaisilla vaatimuksilla' niitä yleisen edun mukaisia muita kuin taloudellisia syitä, joiden vuoksi jäsenvaltio voi asettaa ehtoja televerkkojen perustamiselle ja/tai toiminnalle tai telepalvelujen tarjoamiselle. Tällaisia syitä ovat verkkotoimintojen turvallisuus, verkon eheyden säilyttäminen, ja, kun siihen on perusteltua aihetta, palvelujen yhteentoimivuuden takaaminen, tietosuoja, ympäristönsuojelu, kaupunki- ja maaseutusuunnittelun tavoitteet sekä taajuusalueen tehokas hyväksikäyttö ja häirinnän välttäminen radiotaajuuksia käyttävien telejärjestelmien ja muiden joko satelliittiyhteyksiin perustuvien tai maasta käytettävien teknisten järjestelmien välillä. – –"

15 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot voivat antaa yksittäisen toimiluvan ainoastaan siltä osin kuin luvanhaltija pääsee hyödyntämään niukkoja aineellisia tai muita voimavaroja tai kun luvanhaltijaa koskevat erityisvelvollisuudet tai luvanhaltijalla on III jakson säännösten mukaisia erityisiä oikeuksia."

16 Direktiivin 97/13 4 artiklan 1 kohdassa täsmennetään yleisiin valtuutuksiin liittyvät ehdot seuraavasti:

"Jos jäsenvaltiot vaativat, että telepalvelujen tarjoamista varten on oltava yleinen valtuutus, ehdot, joita voidaan, kun siihen on perusteltua aihetta, liittää näihin valtuutuksiin, esitetään liitteen 2 ja 3 kohdassa. Tällaisista valtuutuksista aiheutuvien, liitteen 2 ja 3 kohdassa vahvistettujen asiaa koskevien olennaisten ja muiden yleiseen etuun liittyvien vaatimusten toteuttamisesta johtuvien kielteisten vaikutusten on oltava mahdollisimman vähäisiä."

17 Kyseisen direktiivin III jaksossa, johon sisältyy 7–11 artikla, säännellään yksittäisiä toimilupia, kun tilanne sallii tällaisten toimilupien myöntämisen. Kyseisen direktiivin 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että "ne ehdot, jotka yleisiin valtuutuksiin liittyvien ehtojen lisäksi voidaan, kun siihen on perusteltua aihetta, liittää yksittäisiin toimilupiin, esitetään liitteen 2 ja 4 kohdassa". Kyseisen liitteen 2.1 kohdan ja 4.2 kohdan mukaan kyse on erityisesti ehdoista, joiden tarkoitus on varmistaa asiaa koskevien olennaisten vaatimusten noudattaminen, ja radiotaajuuksien tehokkaaseen käyttöön ja hallintaan liittyvistä erityisehdoista.

18 Direktiivin 97/13 10 artiklan 1 kohdan nojalla jäsenvaltiot voivat rajoittaa yksittäisten toimilupien määrää siltä osin kuin se on tarpeen radiotaajuuksien tehokkaan hyödyntämisen varmistamiseksi. Kyseisen artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan niiden on tältä osin korostettava asianmukaisella tavalla tarvetta tarjota käyttäjille mahdollisimman suuri hyöty ja helpottaa kilpailun kehittymistä. Saman artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa jäsenvaltiot velvoitetaan myöntämään yksittäiset toimiluvat puolueettomien, ketään syrjimättömien, yksityiskohtaisten, avoimien ja oikeasuhteisten valintaperusteiden perusteella.

19 Kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdasta seuraa, että toimilupien myöntäminen voi antaa aiheen periä maksuja, joilla "pyritään ainoastaan kattamaan sovellettavan yksittäisen toimiluvan myöntämisestä, käsittelystä, valvonnasta ja toimeenpanosta aiheutuvat hallinnolliset kulut". Lisäksi kyseisen artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat, jos käytettävät voimavarat ovat niukat, sallia, että niiden kansalliset sääntelyviranomaiset perivät maksuja, joilla pyritään varmistamaan näiden voimavarojen mahdollisimman tehokas käyttö. Näiden maksujen on oltava ketään syrjimättömiä ja niissä on erityisesti otettava huomioon tarve edistää uusien palvelujen ja kilpailun kehittymistä."

20 Direktiivi 97/13 kumottiin ja korvattiin 25.7.2003 lähtien sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (puitedirektiivi) 7.3.2002 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/21/EY (EYVL L 108, s. 33).

21 Viimeksi mainitun direktiivin 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

"– –

3. Jäsenvaltiot voivat antaa yrityksille mahdollisuuden siirtää radiotaajuuksien käyttöoikeuksia muille yrityksille.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tietyn yrityksen aikomuksesta siirtää radiotaajuuksien käyttöoikeuksia ilmoitetaan taajuuksien osoittamisesta vastaavalle kansalliselle sääntelyviranomaiselle ja että mahdollinen siirto toteutetaan kansallisen sääntelyviranomaisen vahvistaman menettelyn mukaisesti ja että se julkistetaan. Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että tällaisella siirrolla ei vääristetä kilpailua. Jos radiotaajuuksien käyttö on yhdenmukaistettu [Euroopan yhteisön radiotaajuuspolitiikan sääntelyjärjestelmästä 7.3.2002 tehtyä Euroopan parlamentin ja neuvoston] päätöstä N:o 676/2002/EY (radiotaajuuspäätös) [(EYVL L 108, s. 1)] tai muuta yhteisön toimenpidettä soveltamalla, tällaisella siirrolla ei saa muuttaa kyseisen taajuuden käyttöä."

Kansallinen lainsäädäntö

22 Televiestintälain (Telekommunikationsgesetz; BGBl. I, 100/1997; jäljempänä TKG) 14 §:n mukaan, sellaisena kuin kyseistä lainkohtaa sovelletaan pääasiassa kyseessä olevien tosiseikkojen tapahtuma-ajankohtana, matkapuhelinpalvelujen ja muiden julkisten matkaviestintäpalvelujen tarjoamiseen operaattorin itse ylläpitämän matkaviestintäverkon kautta tarvitaan lupa.

23 TKG:n 15 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan julkisten matkaviestintäpalvelujen tarjoamista koskeva lupa on myönnettävä, kun taajuudet on myönnetty hakijalle tai kun ne voidaan myöntää yhtä aikaa luvan myöntämisen kanssa.

24 TKG:n 21 §:n 1 momentin mukaan matkaviestintäluvan haltijoiden on taajuuksien käyttöä koskevan maksun lisäksi maksettava taajuuden käytöstä kertaluonteinen tai vuosittainen vastike, jotta myönnettyjen taajuuksien tehokas käyttö voidaan varmistaa.

25 TKG:n 49 §:n 4 momentissa, luettuna yhdessä kyseisen lain 111 §:n kanssa, säädetään, että Telekom-Control-Kommissionin (televiestintäalan valvontakomissio, jäljempänä TCK) toimivaltaan kuuluu myöntää julkisten matkaviestintäpalveluiden ja muiden julkisten televiestintäpalvelujen tarjoamiseen tarkoitetut taajuudet.

26 Myöntämismenettelyä säännellään TKG:n 49 a §:n 1 momentissa, jossa säädetään seuraavaa:

"Sääntelyviranomainen myöntää vapaat taajuudet hakijalle, joka täyttää 15 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetyt yleiset ehdot ja pystyy takaamaan taajuuksien tehokkaimman käytön. Tämä määritetään hakijoiden taajuuden käytöstä tarjoaman vastikkeen suuruuden perusteella."

27 TKG:n 108 ja 109 §:n mukaan TCK toimii yhtiön muodossa, ja Itävallan valtio on kyseisen yhtiön eli Telekom-Control GmbH:n ainoa yhtiömies.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

28 TCK myönsi pääasiassa kyseessä olevat niin sanottuja GSM-taajuuksia (DCS-1800-standardi) koskevat käyttöoikeudet huutokaupalla 3.5.1999 tele.ring Telekom Service GmbH:lle 98 108 326 euron suuruista vastiketta vastaan, minkä lisäksi se myönsi eurooppalaisen TETRA-matkaviestintäjärjestelmän taajuuksia koskevat käyttöoikeudet 7.2.2000 master-talk Austria Telekom Service GmbH & Co. KG:lle 4 832 743,47 euron suuruista rahamäärää vastaan.

29 TCK myönsi pääasiassa kyseessä olevat niin sanottuihin UMTS-matkaviestintäjärjestelmiin (IMT-2000-standardi) liittyviä taajuuksia koskevat käyttöoikeudet 20.11.2000. Tämä menettely, joka järjestettiin samoin huutokauppana, johti kyseisten oikeuksien myöntämiseen T-Mobile Austria GmbH:lle, 3G Mobile Telecommunications GmbH:lle, mobilkom austria AG & Co. KG:lle, Hutchison 3G Austria GmbH:lle, ONE GmbH:lle ja TRA 3G Mobilfunk GmbH:lle, jotka maksoivat niistä yhteensä 831 595 241,10 euroa.

30 Pääasian kantajat vaativat kanteissaan Itävallan valtiota toimittamaan pääasiassa kyseessä olevien käyttöoikeuksien myöntämistä koskevat laskut, koska kansallisen lainsäädännön mukaan, jolla on pantu täytäntöön kuudennen direktiivin 17 artikla, kyseiset laskut ovat tarpeen ostohintaan sisältyvän arvonlisäveron vähentämiseksi.

31 Näin ollen Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko kuudennen – – direktiivin 4 artiklan 5 kohdan kolmatta alakohtaa ja liitteessä D olevaa 1 kohtaa tulkittava niin, että se, että jäsenvaltio myöntää UMTS/IMT-2000-, GSM/DCS-1800- ja TETRA-standardien mukaisten matkaviestintäjärjestelmien taajuuksien käyttöoikeudet (jäljempänä matkaviestintäjärjestelmien taajuuksien käyttöoikeudet) taajuuksien käytöstä maksettavaa vastiketta vastaan, on televiestintää koskeva liiketoimi?

2) Onko kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan kolmatta alakohtaa tulkittava niin, että jos jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä verovelvollisuuden edellytykseksi ei aseteta [samassa säännöksessä] tarkoitettua kriteeriä, jonka mukaan liiketoimet 'eivät ole merkitykseltään vähäisiä' (de minimis -sääntö), kyseistä jäsenvaltiota on tämän vuoksi kaikissa tapauksissa pidettävä verovelvollisena kaikkien televiestintää koskevien liiketoimien osalta riippumatta siitä, ovatko nämä toimet merkitykseltään vähäisiä?

3) Onko kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan kolmatta alakohtaa tulkittava niin, että kun jäsenvaltio myöntää matkaviestintäjärjestelmien taajuuksien käyttöoikeuksia sellaisia taajuuksien käytöstä maksettavia vastikkeita vastaan, jotka ovat suuruudeltaan yhteensä 831 595 241,10 euroa (UMTS/IMT-2000) tai

98 108 326 euroa (GSM/DCS-1800-kanavat) tai 4 832 743,47 euroa (TETRA), tätä ei ole pidettävä merkitykseltään vähäisenä liiketoimena, ja jäsenvaltiota on tämän vuoksi pidettävä verovelvollisena?

4) Onko kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan toista alakohtaa tulkittava niin, että kilpailu vääristyisi huomattavasti, jos jäsenvaltio ei jakaessaan matkaviestintäjärjestelmien taajuuksien käyttöoikeuksia yhteensä 831 595 241,10 euron (UMTS/IMT-2000) tai 98 108 326 euron (GSM/DCS-1800-kanavat) tai 4 832 743,47 euron (TETRA) suuruista vastiketta vastaan soveltaisi näihin vastikkeisiin arvonlisäveroa ja jos näiden taajuuksien yksityisten tarjoajien vastaava toiminta olisi [tämän veron alaista]?

5) Onko kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan ensimmäistä alakohtaa tulkittava niin, että jäsenvaltio, joka jakaa matkaviestintäjärjestelmien taajuuksien käyttöoikeuksia operaattoreille siten, että se selvittää ensin huutokauppamenettelyssä taajuuksien käytöstä maksettavasta vastikkeesta tehtävän suurimman tarjouksen ja jakaa tämän jälkeen taajuudet suurimman tarjouksen tehneelle operaattorille, ei toimi viranomaisen ominaisuudessa, minkä vuoksi näin toimivaa jäsenvaltiota on pidettävä verovelvollisena riippumatta siitä, mikä on näiden oikeuksien myöntämiseen johtavan toimenpiteen oikeudellinen luonne jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan?

6) Onko kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohtaa tulkittava niin, että viidennessä kysymyksessä kuvailtua jäsenvaltion toimintaa, jossa se myöntää matkaviestintäjärjestelmien taajuuksien käyttöoikeuksia, on pidettävä taloudellisena toimintana ja tällaista toimintaa harjoittavaa jäsenvaltiota on siten pidettävä verovelvollisena?

7) Onko kuudetta direktiiviä tulkittava niin, että matkaviestintäjärjestelmien taajuuksien käyttöoikeuksien jakamiseksi vahvistetut taajuuksien käytöstä maksettavat vastikkeet ovat bruttosummia (jotka jo sisältävät arvonlisäveron) vai nettosummia (joihin arvonlisävero voidaan vielä lisätä)?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Kuudes kysymys

32 Tällä kysymyksellä, joka on syytä tutkia ensiksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa tietää, onko se, että jäsenvaltio myöntää pääasiassa kyseessä olevien käyttöoikeuksien kaltaiset oikeudet järjestämällä huutokaupan, kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa.

33 Kuudennen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan verovelvollisella tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta. Tämä taloudellisen toiminnan käsite määritellään kyseisessä 2 kohdassa siten, että sitä on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta ja erityisesti liiketoiminta, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa.

34 Tältä osin on täsmennettävä, että vaikka kuudennen direktiivin 4 artiklassa vahvistetaan arvonlisäverolle erittäin laaja soveltamisala, tuossa säännöksessä tarkoitetaan ainoastaan toimintaa, joka on luonteeltaan taloudellista (ks. vastaavasti asia C-306/94, Régie dauphinoise, tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3695, 15 kohta; asia C-77/01, EDM, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-4295, 47 kohta ja asia C-465/03, Kretztechnik, tuomio 26.5.2005, Kok. 2005, s. I-4357, 18 kohta).

35 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan verovelvollisen ja taloudellisen toiminnan määritelmien tarkastelu osoittaa taloudellisen toiminnan käsitteen soveltamisalan laajuuden ja kyseisen käsitteen objektiivisuuden, millä tarkoitetaan sitä, että toimintaa tarkastellaan sellaisenaan sen tarkoituksesta tai tuloksesta riippumatta (ks. erityisesti asia C-223/03, University of Huddersfield, tuomio 21.2.2006, Kok. 2006, s. I-1751, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee pääasian osalta, että TCK:n harjoittama toiminta on muodostunut eräitä elektromagneettisia taajuuksia koskevien käyttöoikeuksien myöntämisestä taloudellisille toimijoille määräajaksi huutokaupalla. Myöntämismenettelyn päätteeksi näille toimijoille on myönnetty lupa käyttää täten hankittuja oikeuksia sellaisten televiestintälaitteiden käyttöön ottamiseksi, jotka toimivat elektromagneettisten taajuuksien tietyissä osissa.

37 Näin ollen on määritettävä, onko tällaisen luvan myöntämisen katsottava olevan luonteeltaan kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua omaisuuden hyödyntämistä.

38 Aluksi on täsmennettävä, että käsitteellä hyödyntäminen viitataan tässä säännöksessä yhteisen arvonlisäverojärjestelmän neutraalisuuden periaatteen vaatimusten mukaisesti kaikkiin liiketoimiin, joilla pyritään kyseisen omaisuuden hyödyntämiseen jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa, näiden liiketoimien oikeudellisesta muodosta riippumatta (ks. vastaavasti asia C-186/89, Van Tiem, tuomio 4.12.1990, Kok. 1990, s. I-4363, 18 kohta; em. asia EDM, tuomion 48 kohta ja asia C-8/03, BBL, tuomio 21.10.2004, Kok. 2004, s. I-10157, 36 kohta).

39 Tältä osin on tuotava esiin, että pääasiassa kyseessä oleva toiminta muodostuu sellaisten lupien myöntämisestä, joiden perusteella luvansaajina olevat taloudelliset toimijat voivat hyödyntää tähän perustuvia käyttöoikeuksiaan tarjoamalla yleisölle palvelujaan matkaviestinnän markkinoilla maksua vastaan.

40 Tällainen toiminta muodostaa kuitenkin keinon täyttää yhteisön oikeudessa asetetut ehdot, joilla pyritään erityisesti varmistamaan taajuusalueen tehokas hyväksikäyttö ja häirinnän välttäminen radiotaajuuksia käyttävien telejärjestelmien ja muiden joko satelliittiyhteyksiin perustuvien tai maasta käytettävien teknisten järjestelmien välillä sekä radiotaajuuksien tehokas hallinnointi, kuten ilmenee direktiivin 97/13 2 artiklan 1 kohdan d alakohdasta, 4 artiklan 1 kohdasta ja 8 artiklan 1 kohdasta.

41 Lisäksi on tärkeää tuoda esiin, että tällaisten lupien myöntäminen kuuluu sekä direktiivin 97/13 että TKG:n nojalla kyseessä olevan jäsenvaltion yksinomaiseen toimivaltaan.

42 Sellaista toimintaa, josta pääasiassa on kyse, voidaan siten pitää välttämättömänä ennakkoedellytyksenä pääasian kantajien kaltaisten taloudellisten toimijoiden pääsylle matkaviestinnän markkinoille. Kyseinen toiminta ei voi merkitä toimivaltaisen kansallisen viranomaisen osallistumista kyseisille markkinoille. Ainoastaan nämä toimijat, jotka ovat myönnettyjen oikeuksien haltijoita, toimivat kyseisillä markkinoilla hyödyntämällä kyseessä olevaa omaisuutta jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa.

43 Näin ollen sellaisen toiminnan harjoittaminen, josta pääasiassa on kyse, ei luonteensa puolesta kuulu taloudellisille toimijoille. Tältä osin on korostettava, että on merkityksetöntä, että kyseiset toimijat voivat vastedes siirtää radiotaajuuksien

käyttöoikeutensa. Paitsi että tällainen siirto kuuluu direktiivin 2002/21 9 artiklan 4 kohdan mukaisesti taajuuksien osoittamisesta vastaavan kansallisen sääntelyviranomaisen valvonnan alaisuuteen, sitä ei voida verrata julkisen vallan toteuttamaan luvan myöntämiseen.

44 Myöntäessään tällaisen luvan toimivaltainen kansallinen viranomainen ei näin ollen osallistu radiotaajuuksien käyttöoikeuksista muodostuvan omaisuuden hyödyntämiseen jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa. Tässä myöntämismenettelyssä kyseinen viranomainen vain harjoittaa sen tehtäväksi nimenomaisesti annettua toimintaa, joka muodostuu elektromagneettisten taajuuksien käytön valvonnasta ja sääntelystä.

45 Lisäksi se seikka, että sellaisten käyttöoikeuksien myöntämisestä, joista pääasiassa on kyse, on suoritettava maksu, ei muuta tämän toiminnan oikeudellista luonnetta (ks. vastaavasti asia C-343/95, Diego Calì & Figli, tuomio 18.3.1997, Kok. 1997, s. I-1547, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

46 Tämä myöntäminen ei näin ollen voi olla kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa.

47 Tätä päätelmää ei horjuta väite, jonka mukaan kyseisen direktiivin 4 artiklan 5 kohta huomioon ottaen ei voida sulkea pois sitä, että julkisoikeudellisen yhteisön harjoittama sääntelytoiminta on tämän saman direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, jolloin kyseistä yhteisöä on pidettävä verovelvollisena tämän toiminnan osalta.

48 Vaikka nimittäin oletettaisiinkin, että tällaista sääntelytoimintaa voidaan pitää taloudellisena toimintana, kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdan soveltaminen edellyttää kuitenkin sitä, että kyseisen toiminnan todetaan etukäteen olevan taloudellista toimintaa. Tämän tuomion 46 kohdassa annetusta vastauksesta ilmenee kuitenkin, että asia ei ole näin.

49 Kuudenteen kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että kuudennen direktiivin 4 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että se, että taajuuksien osoittamisesta vastaava kansallinen sääntelyviranomainen myöntää pääasiassa kyseessä olevien käyttöoikeuksien kaltaisia oikeuksia järjestämällä huutokaupan, ei ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettua taloudellista toimintaa eikä se näin ollen kuulu kyseisen direktiivin soveltamisalaan.

Muut kysymykset

50 Kuudenteen kysymykseen annetun vastauksen vuoksi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen muihin kysymyksiin ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

51 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17.5.1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 4 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että se, että taajuuksien osoittamisesta vastaava kansallinen sääntelyviranomainen myöntää elektromagneettisia taajuuksia koskevien käyttöoikeuksien kaltaisia oikeuksia matkaviestintäpalveluiden tarjoamiseksi yleisölle järjestämällä huutokaupan, ei ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettua taloudellista toimintaa eikä se näin ollen kuulu kyseisen direktiivin soveltamisalaan.

Allekirjoitukset